

решаването на църковния въпрос, създаването и утвърждаването на Българската екзархия.

Показател за мястото и ролята на чорбаджийството в църковно-националната борба е и фактът, че от общо 200 души, включени в изследването, 35 от тях (17.5%) са активни участници и ръководители на движението, докато от общо 2351 души революционери участници в Априлското въстание 1876 г. в борбата за национална църква вземат участие 116 души (4.93%)¹⁶.

Наред с изложеното дотук определена представа за мястото на чорбаджийството в обществено-политическия живот и революционните борби на българския народ през Възраждането дава обобщените данни за броя на пострадалите чорбаджии в резултат на участието им различните обществени, политически и революционни изяви, движения и организации (табл. 4).

Брой на репресираните лица

Пострадали за участие в:	убит	заточван	затварян	малтре-тиран	анате-мосан
1	2	3	4	5	6
Кърджалийски размирици	3	-	-	1	-
Заверата от 1821 г.	4	-	-	-	-
Велчова завера 1835 г.	1	-	-	-	-
Четническо движение 1862-1868 г.	-	-	1	-	-
Вътрешна революционна организация 1869-1873 г.	-	2	1	-	-
Старозагорско въстание 1875 г.	-	-	2	-	-
Априлско въстание 1876 г.	3	-	4	-	-
Просветно движение	-	-	2	-	-
Църковна борба	1	3	4	-	1

Данните от таблица № 4 показват, че 33-ма души, т.е. 16.5 на сто от всички, включени в изследването лица, са пострадали за участието си в различните форми на борба, защита и отстояване на общонационалните интереси, като 11 от тях (5.5%) заплащат за това с живота си. От това следва, че както останалите социални групи от българското възрожденско общество, така и чорбаджийството дава своите жертви пред олтара на отечеството.

За сравнение ще посоча, че 9.7% от представителите на българската възрожденска интелигенция са убити при участието им в различните въстания, четническото движение, войните и по политически причини¹⁷.

При това интересно е да се разкрият причините общо за смъртта на представителите на чорбаджиите. От анкетираните 200 души със сведения за годината и причината за смърт разполагаме за 55 от тях (27.5%). От естествена смърт са починали 35 (64%), а 20 души (36%) са загинали при екстремни ситуации. Стана дума по-горе, че 11 души са убити или се самоубиват по време на участието им в различните въоръжени или политически форми на борба. Останалите 9 души (16.4%) пък са убити при криминални престъпления главно с цел грабеж и само един - Васил Козлев от Лясковец - по политически причини, осъден на смърт от Лясковския революционен комитет. Видно е, че главната и основна причина за смъртността сред